



יום שישי כ"ב באדר תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

כתובות - ל"ט

1. רבא הסתפק, כשמתה בנערותה לפני שנגמר דינו של האונס. האם יש בגר בקבר, או אין בגר בקבר, מהו הספק?
 - א. להו"א: אם יש בגר בקבר פקע כח אביה ובנה יורש את הקנס. אם אין בגר בקבר, עדיין נערה היא וקנסה לאביה. ונדחה: שהרי לא יתכן שנולד לה בן בעודה נערה, שהרי שנינו: לר"מ שלש נשים משמשות במוך: מעוברת - שמא תתעבר שנית ותעשה עוברת סנדל, מניקה - שמא תגמול את בנה והא ימות. וקטנה - מגיל 11 ויום עד גיל 12 ויום שמא תתעבר ותמות. [לחכמים כולן משמשות כדרך, ושומר פתאים ה'].
 - ואף לא יתכן לומר שנתעברה ומתה בנערות שהרי כל תקופת הנערות היא ששה חדשים.
 - ב. אלא הספק: האם נעשתה בוגרת בקבר ופקע זכות האב או שאין בגר ויכול לתבוע את האונס.
 - ג. למר בר רב אשי נוסח הספק הוא: האם כשמתה בנערותה נעשית בכך בוגרת ופקע זכות האב, תיקו.

2. בא עליה ואנסה ואח"כ נתארסה, למי משלם את הקנס?

אביי פסק שלא פוקע מאביה. שהרי לא כתוב 'ונתן לאבי הנערה אשר לא ארוסה'. אבל אם אנסה ואח"כ נשאת הקנס לעצמה, ואע"פ שלא נאמר 'אשר לא נשואה' נישואין דומין לבגרות שמוציאין מרשות אב, [משא"כ באירוסין לא יוצאת לגמרי שהרי נערה המאורסה - אביה ובעלה מפירין לה נדריה].

3. מה ההבדל בין חיובי אונס לחיובי מפתה?
 - א. המפתה נותן בושות ופגם וקנס, והאונס מוסיף אף הצער.
 - ב. האונס נותן את הקנס מיד אע"פ שנושא אותה והמפתה משלם רק אם לא נשאה.
 - ג. האונס שותה בעציצו - חייב לישאנה ואינו יכול להוציאה. אפילו היא סומא, מוכת שחין, אבל אם מצא בה דבר ערוה, או שאינה ראויה לבא בישראל - אינו רשאי לקיימה. והמפתה אם רצה להוציא - מוציא.

4. עבור איזה צער צריך האונס לשלם?
 - א. אבוה דשמואל: צער שחבטה על גבי קרקע.
 - ב. דחה רבי זירא: הרי גם שחבטה ע"ג משי רך חייב [כפי שמשמע מטענת ר"ש בן יהודה שפטר מצער כי סופה להצטער תחת בעלה].
 - ג. רב נחמן: צער של פיסוק הרגלים.
 - והטעם שבמפתה פטור: כיון שהדבר דומה לאדם שאמר לחבירו קרע שיראין שלי והפטר. ודחו שאינו נחשב 'שלה' שהרי שבח נעוריה לאביה. אלא אמר רב נחמן: פקחות שבהן אומרות מפותה אין לה צער כל כך גדול כמו אנוסה. כיצד צער מפותה, אביי בשם אס: כמים חמים על ראש קרח. רבא בשם אשתו: כדקירת מחט של מקיז דם. ר"פ בשם אשתו: כלחם קשה לחניכים

5. מנין שבין היא ובין אביה יכולין לעכב על האונס או המפתה לישאנה?
 - א. מפותה - 'אם מאן ימאן אביה', ומהכפילות למדו שאף היא יכולה לעכב.
 - ב. אונס - היא: ולו תהיה - מדעתה.
 - אביה: לאביי סברא שלא יהא חוטא נשכר. [ורבא דחה: כיון שמשלם קנס אינו נחשב 'נשכר']
 - לרבא ק"ו ממפתה שעבר רק על דעת אביה, לאונס שעבר על אף על דעתה. [ואביי דחה: באונס כיון שחייב בעל כרחו אף אביה אינו יכול לעכב]

6. אלו דינים נוספים שנינו בענין הקנס?
 - לרבנן: אם תבעה להתגרש מהאונס אינה מקבלת דמי כתובתה. אם מת לאחר שנשאה - יצא כסף קנסה בכתובתה.
 - לרבי יוסי ברבי יהודה: בשניהם יש לה כתובה מנה.
 - שורש המחלוקת - לרבנן: כל תקנת כתובה כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה, והוא הרי לא יכול להוציאה.
 - ורבי יוסי ברבי יהודה סובר: שיכול לצערה עד שתאמר שאינה רוצה בו.